

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt duo Indices, unus Titulorum initio Operis, alter rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

§. IV. De Pœnis Hæreticorum temporalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75232)

117 Discrimen tamen faciendum est ali-
quod inter Irregularitatem parentum Hæreti-
corum, & Irregularitatem filiorum, ac ne-
potum Catholicorum, nam parentibus qui-
dem Irregularitas hæc non remittitur, quan-
do absolvuntur ab Hæresi, sed debent ne-
cessariò dispensari: *Contra Irregularitas filio-
rum cessat ipsa reconciliatione impetrata pa-
rentibus.* Molin. *tr. 2. de l. § 1. D. 658. n. 19. § filij*, Sanch. *l. 2. mor. c. 27. n. 21.*
Schambog. *bic n. 46.* König *n. 17.* Wiest-
ner *n. 59.* Reiffenstuel *n. 270. § 271.*

118 Aliud dicendum de Filijs, & Nepoti-
bus Hæreticorum relapsorum; nam quam-
vis hi, si poenitentes, & conversi sint, ad
Sacramenta Ecclesiæ admittantur, tamen
eorum filij adhuc remanent privati Benefi-
cij, & inhabiles ad alia obtinenda; quia,
ut filij Hæreticorum evadant poenas privatio-
nis, & inhabilitatis ad Beneficia, in *c. statutum*
15. §. hoc sane b. tit. in 6. duo requiruntur,
scilicet ut parentes eorum sint emendati,
& simul etiam reconciliati Ecclesiæ. at verò
relapsi, quamvis per poenitentiam respiscant,
non habentur tamen pro reconciliatis, sive
incorporatis; quia sine audientia traduntur
Curie Sæculari puniendi *c. super eo 4. b. tit. in 6.*
Et hæc sententia videtur probabilior,
quam etiam tenet Gloss. in *c. statutum cit. V.*
incorporatos, Anchar. *ibid. not. 3.* Franc. *n. 4.*
fin. Sanch. *n. 23.* Farin. *n. 65.* Zœf. *n. 12. bic*,
Pirhing *n. 105. §. aliud*, Schambog. *n. 47.*
Reiffenstuel *n. 272.* quamvis alij contrarium
sentiant, ut videre est apud Sanch. *n. 22.*

Quæritur 9. an Hæreticorum filij,¹¹⁹
& nepotes Irregulares, & propterea ad Be-
neficia Ecclesiastica obtinenda inhabiles sint
etiam in Germania? Affirmativa vide-
tur colligi ex praxi Curie Apostolicæ quæ
hujusmodi filios, & nepotes, undecunque
orti sint, ad Beneficia non admittit, nisi præ-
via Dispensatione in Irregularitate, parentum
Hæresi contracta.

Sed retinenda est Sententia negativa,¹²⁰
Ita Sæ V. *Hæresis n. 4.* Henriq. *l. 14. c. 5. n. 4.*
Sanch. *l. 2. mor. c. 27. n. 28. fin.* Bonacin.
D. 7. de Irregul. q. 3. p. 7. n. 9. Laym. *l. 1. tr. 5. p. 5. c. 4. n. 12. fin.* Palao *tr. 29. D. 6. p. 19. §. 2. n. 7.* Gibalin. *c. 5. de Irregular. n. 13.* Pirhing *bic n. 101. fin.* Engl. *n. 14.* König *n. 7.* Schambog. *n. 48.* Wiestner *n. 61.* & hoc teste plerique Germaniæ no-
stræ DD. Ratio est, quia Irregularitatis
istius radix, & causa est infamia, quam ob
parentum Hæresin etiam incurrunt filij, ac
nepotes eorum, atque in Germania, & alijs
Septentrionalibus Provincijs parentes illorum
nullam incurrunt aut Juris, aut facti infamiam,
tum propter pacta, & fœdera cum
ipsis inita, tum quia innumerabiles ex illis
sunt tantum materiales Hæretici.

Ad Argumentum contrarium dico,¹²¹
ex praxi Curie Apostolicæ dispensationem
præmitti ex causa, quòd pacta publica,
quæ cum Hæreticis in Germania inita
sunt, Apostolica Sedes nondum appro-
baverit.

§. IV.

De Pœnis Hæreticorum Temporalibus.

S U M M A R I U M.

123. Hæretici incurrunt Infamiam.
124. Et quidem ipso Jure.
125. &c. Non tamen eâ notantur ipsorum filij,
& nepotes.
128. Fiunt intestabiles tam activè, quàm
passivè.
129. &c. De quibus bonis?
132. &c. An successione priventur tanquam inca-
paces, an tanquam indigni?
135. Confiſcantur ipsorum bona.
136. Quenam?
137. An etiam Jus Patronatûs?
138. Majoratûs, aut Fideicommissi?
139. Emphyteusis, & Feudi?
140. 141. Quale peculium filij, comprehendatur
sub confiscatione facta ob Hæresin?
142. &c. An ob Hæresin mariti confiscetur etiam
Dôs, & bona Uxoris?
146. Aut vicissim bona mariti ob Hæresin Uxo-
ris?
147. &c. Cui applicari debeant bona tum Cle-
ricorum, tum Laicorum confiscata ob Hæ-
resim?
151. &c. An Hæreticus bona confiscata tradere
sisco teneatur ante sententiam Declarato-
riam criminis?
154. &c. Si in Hæresim lapsus Liberos ha-
beat, amittit in hos patriam potestatem.
156. &c. Servi ab obsequio domini Hæretici
liberi sunt.
160. &c. An Hæresis etiam liberet à fide ser-
vanda Hæretico?
163. Si pœnis istis insuper habuis, non re-
spiscant, traduntur Curie Sæculari.
164. &c. A qua puniri possunt pœna capi-
tali.
171. &c. Num pœna temporales hætenus re-
late afficiant etiam Hæreticos in Germa-
nia?

123 Poenæ Temporales, quæ in Hæreticos, horumque credentes, receptatores, defensores, fautores tum Jure Canonico, tum per Leges Civiles lætæ sunt, etiam ipsæ complures sunt. Et quidem

Incurrunt Infamiam *can. infames 17. caus. 6. q. 1. c. excommunicamus 13. §. credentes 5. b. tit. Auth. Gazaros c. eod. & alijs pluribus apud Tholos. Synt. Jur. l. 33. c. 8. n. 3. fin.* Farin. *prax. crim. q. 129. n. 40. & alios.* Et hinc 1. repelluntur ab honoribus, & dignitatibus *l. quæ de Samaritis 18. C. h. tit. ibi, Neque ulla dignitate decorantur.* 2. Non possunt exercere aliqua Officia publica *l. cit. ibi, Neque publicam adipiscuntur curam.* 3. Privantur omnibus privilegijs, quibus fruebantur, quando erant Catholici *l. privilegia 1. C. eod.* 4. Censentur privati omni actu legitimo, ut decrevit *Leo X. Const. incipit Exurge 7. nec non ad omnes editâ 1520.*

124 Dub. 1. utrum poena hæc Infamiae incurratur ipso Jure? *Incurre ipso Jure; ut tamen afficiat actu ipso delinquentes, opus esse sententiâ declaratoriâ criminis.* Ita Azor *p. 1. l. 8. c. 13. q. 8. 7. septima. Sanch. l. 2. mor. c. 26. num. 1. Laym. l. 2. tr. 1. c. 16. n. 4. 7. tertia poena, Barbof. in c. 13. b. tit. n. 24. Pirhing hic n. 52. Schambog. n. 32. König n. 21. Wiestner n. 63. & hoc teste communiter DD. Ex quo sequitur, infamiam Juris ab Hæretico non contrahi perfectè ipso in Hæresin externam lapsu; sed si quidem lapsus iste notorius sit notorietate Juris, contrahetur infamia facti, Juris verò tantum, quando per sententiam omnibus innotescit. Palao *tr. 4. D. 4. p. 4. n. 4. inter quas Infamiae species hoc discrimen est, quòd Infamia quidem facti tollatur per poenitentiam, & emendationem; Juris verò solum per sententiam, sicut per sententiam inducta est.**

125 Dub. 2. an eadem Infamiâ notentur etiam filij, ac nepotes descendentes ab Hæreticis, & horum fautoribus? Affirmant Covarr. *l. 2. var. c. 8. n. 1. 7. tertiò, Castro de Punit. Heret. l. 2. c. 9. Pegna Direct. Inquis. p. 1. comment. 4. 7. hæc autem infamia, Molin. tr. 2. de I. C. I. D. 658. n. 25. Farin. prax. crim. q. 191. n. 23. Reiffenstuel hic n. 336. neque negari potest teste Palao *l. cit. communem esse sententiam, quæ dicit, ita infames esse Nepotes per paternam, & filios per maternam lineam ab Hæreticis descendentes.* Fundantur 1. quia Infamiam contrahunt filij reorum lætæ Majestatis humanæ *l. quisquis 5. §. filij 1. C. ad Leg. Jul. Majest.* atqui ab istis ad reos lætæ Majestatis Divinæ legitime ducitur argumentum, ut Salicet. *in Auth. Gazaros cit. fin. Igneus in l. necessariò 5. §. 2. ff. ad S. C. Syllan. num. 44. Decian. tr. crim. l. 5. c. 26. num. 7. monent ergo &c.* 2. Horum filij, nepotes contrahunt Irregularita-*

tem, & inhabilitatem ad Beneficia obtinenda, secundum dicta *n. 116. hæc autem non videtur aliunde, quam ex infamia eorum provenire, ergo &c.* 3. Quòd Hæreticorum filij infames sint, aperte colligitur ex *Const. Pont. Innoc. IV. Alex. IV. Clem. IV. Honor. IV. incipientibus Ad extirpanda* quibus excluduntur à publicis Officijs.

Sed tenenda est Sententia negativa, quam etiam defendunt Menoch. *vol. 9. conf. 808. n. 44. Sanch. l. 2. mor. c. 28. n. 5. Suar. D. 48. de Censur. sect. 3. n. 2. & D. 24. de Fid. sect. ult. num. 7. Palao tr. 4. D. 5. p. 2. n. 10. Pirhing hic num. 107. Schambog. n. 49. König n. 21. fin. Wiestner num. 64. Vincent. Petra tom. 3. comment. fol. 160. num. 46.* Ratio est, quia Infamia filijs, & nepotibus Hæreticorum nullo Juris textu imposta est. *Conf. si infamiam contraherent, removerentur, etiam à testimonio dicendo, ab hoc non removentur, ut ex praxi constat. ergo &c.*

Neque contrarium probent Argumenta allata pro opposito. *Ad 1. Argumento ducto à Liberis reorum lætæ Majestatis humanæ locus est in ijs duntaxat, in quibus æquiparatio expressa est Jure, non verò in illis, in quibus ea fundatur tantum in similitudine rationis; nam ex hac sola Lex poenalis extendi non debet Reg. odia 15. in 6. Ad 2. Irregularitas hæc in filijs, & nepotibus oriri ex delicto, & infamia parentum potest, quin ipsi filij, & nepotes infames fiant; patet ex Liberis ortis ex copula fornicaria. Ad 3. etiam illegitimi, quamdiu tales sunt, excluduntur ab Officijs publicis, & Dignitatibus.*

II. Fiunt intestabiles tam active, quam passive, ita, ut neque Testamentum condere, neque succedere ex Testamento, vel ab intestato possint. *Primum constat ex c. Excommunicamus 13. §. credentes b. tit. ibi, Sit etiam intestabilis, ut nec testandi liberam habeat facultatem: qui textus, etsi de fautore Hæreticorum loquatur, à fortiori de ipso Hæretico est intelligendus, ut bene notat Palao *tr. 4. D. 5. p. 26. num. 1. Secundum patet ex c. cit. verbis immediate sequentibus, ibi, Nec ad hereditatis successionem accedat. Concordat Jus Civile l. Manicheos 4. §. ipsos 2. l. Arriani 5. 7. cunctis, & l. fin. C. h. tit. quibus textibus Hæretici incapaces redduntur non tantum successionis ab intestato, vel ex testamento, sed etiam Legati, Fideicommissi, Donationis inter vivos &c. Qui scienter Hæreticum instituit in Testamento, incurrit Excommunicationem c. siquis 5. & c. seq. b. tit. qui textus licet tantum loquantur de Episcopis, & Clericis, communiter tamen dispositive eorum extenditur etiam ad fideles quoscunque, qui scienter instituunt Hæreticos, etiam si Laici fuerint. Farin. prax. crim. q. 190. num. 111. Excipitur, nisi hoc fiat**

fiat causâ pietatis, & ad eorum necessitatem sublevandam, ne fame pereant; quia adhuc ad Fidem converti possunt. Gloss. in c. 6. h. tit. V. nihil conferant. imò etiam in Testamento necessaria alimenta legari possunt. Sanch. l. 2. mor. c. 14. n. 41.

120 Dub. 1. de quibus bonis Hæreticus testari non possit? 2. distinguendo inter bona, quæ acquisivit post sententiam declaratoriam criminis, & inter illa, quæ habuit ante eam sententiam. De prioribus testari liberè potest, quia bona illa sub confiscationem non veniunt, & Jus Canonicum prohibens Hæreticos testari intelligendum est de bonis publicatis ob Hæresin. *Proceditque hoc non tantum de illis bonis, quæ acquisivit Hæreticus, postquam delicti poenitens abjuravit Hæresin, & Ecclesiæ reconciliatus est; sed etiam de ijs, quæ acquisivit post sententiam ante abjurationem; quia confiscatio non extenditur ab bona futura, & post sententiam acquisita.* Palao tr. 4. D. 5. p. 26. n. 1. contra Farin. prax. q. 190. n. 93.

130 De posterioribus Hæreticus testari nequit, postquam sententia declaratoria criminis in ipsum lata est, utpote postquam illa non amplius delinquentis, sed fisci sunt. An verò, si ante sententiam declaratoriam criminis testatus de illis est, Testamentum hoc ipso Jure nullum, an verò revocationi duntaxat obnoxium, dubiæ questionis est. Communis negatur esse ipso Jure nullum, quamvis revocationi obnoxium sit. Ita Molin. tr. 2. de J. & J. D. 95. n. 24. Sanch. l. 2. mor. c. 24. n. 3. Vafq. l. 2. D. 171. c. 1. n. 11. Farin. q. 190. n. 89. fin. Palao p. 26. cit. n. 1. Pirhing hic n. 74. Wiestner *ibid.* n. 65. quod satis indicatur in c. excommunicamus 13. §. credentes h. tit. ibi. *Nec testandi liberam habeat facultatem, quasi diceret, Habet quidem facultatem testandi, sed non liberam; aliàs diceret: Nec testandi ullam habeat facultatem.*

131 Ratio est, quia secundum probabiliorum Sententiam, de quo *infra* n. 152. hæreticus non privatur dominio utili suorum bonorum, & potestate illa in alios transferendi, quousque Sententia criminis declaratoria lata in ipsum sit. ergo ex vi hujus dominij, & potestatis, sicut potest sua bona quolibet contractu validè, quamvis revocabiliter, alienare, ita etiam poterit Testamento.

Ex quo sequitur, eos, qui capiunt ex tali Testamento, non teneri hæredibus venientibus ab intestato ante sententiam declaratoriam restituere, quod acceperunt; quamvis teneantur post sententiam, utpote quæ retrahitur ad tempus commissi delicti. Wiestner *l. cit.*

132 Dub. 2. an Hæreticus ita privetur successione ex Testamento tempore Hæresis, ut illius sit incapax, vel solum sit indignus? Multum interest, quo modo ex his duobus privetur Hæreditate; nam si privatur

R. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

ut incapax successione, omnia, quæ illi deferuntur, aut relinquuntur, non fisco, sed venientibus ab intestato proveniunt; contra si capax quidem Hæreditatis per se est, sed ab ea repellitur tanquam indignus; tunc enim ipsi relicta fisco, non venientibus ab intestato applicantur, ut dictum est *Libr. 3. Tit. 26. num. 90. & seqq.* Sanch. l. 2. mor. c. 14. n. 31. putat, Jure communi spectato, probabilius solum esse indignum, ex ratione, quia nullo textu Juris communis hæc incapax statuta est.

Sed communis sententia, teste Palao ¹³³ tr. 4. D. 5. p. 26. n. 4. defendit, Hæreticum, durante Hæresi incapacem Successione esse: sumitur ex c. excommunicamus §. credentes *cit.* ubi aperte dicitur, *Neque ad Hæreditatis successione accedat.* Neque obitat, quod textus iste tantum loquatur de fautore Hæreticorum, qui Excommunicatione notatus, contemnit intra annum satisfacere; nam si iste, qui fictione Juris solum ob causam allatam Hæreticus esse censetur, incapax successione Hæreditariæ redditur, multo magis incapax reddetur, qui verè, & propriè Hæreticus est.

Ex quo sequitur, post sententiam saltem ab Hæretico Hæreditatem, quam Hæresi durante, obtinuit, restituendam Hæredibus ab intestato venientibus; quia his acquiritur. Palao n. 5. *Addidi post sententiam saltem;* nam, an ob Hæresin Hæreticus ita incapax fiat successione durante Hæresi, ut etiam ante sententiam, & in foro conscientie, quæ acceptit, teneatur ipsis restituere, controversia inter DD. est. Vafq. *Opusc. mor. c. 9. §. 4. dub. 2. n. 122.* Farin. q. 190. n. 102. §. 104. & alij apud Sanch. c. 14. num. 31. *cit.* hoc affirmant; quia ipse Hæreticus non habet titulum ad retinendum. Negant Less. l. 2. de l. §. I c. 19. n. 52. Sanch. n. 31. *cit.* Pirhing n. 75. Schambog. num. 39. juxta quos retinere Hæreticus res Hæreditarias sibi relictas tamdiu potest, donec per sententiam declaratoriam criminis ex ipsi auferantur. *Rationem* dant, quia valde durum esset, ut teneantur delinquentes Hæreditatem sibi delatam, vel Legatum spontè restituere ante præceptum Judicis.

III. Confiscantur ipsorum bona c. 135 *vergentis* 10. c. excommunicamus 13. §. damnati, & §. credentes, h. tit. Manichæos 4. & Auth. Gazaros C. eod. ubi ratio redditur, quod longè gravius sit æternam, quam temporalem offendere Majestatem. sed læsioni temporalis Majestatis annexa est pœna confiscationis bonorum, l. quisquis 5. pr. C. ad Leg. Jul. Majest. ergo &c. *Proceditque hoc, ut nec Catholicis eorum filijs aliquid relinquendum sit c. vergentis cit. & ibi Gloss. V. exhereditatio, Fagnan. ibid. n. 1. §. 16.* Farin. prax. q. 191. à n. 1. Zœf. hic n. 14. Pirhing n. 57. not. 6. Schambog. n. 44.

F

Pro-

Procedit hoc stricto Jure Spectato; nam ex miseratione ejusmodi bona Liberis Catholicis relinquere possunt, scilicet benignitatem rigori Juris præferendo *c. vergentis cit.* Et hoc sensu aliqui exaudiunt *l. Manicheos 4. §. sed nec 6. l. Hæretici 13. §. Orthodoxi 1. l. que de Samaritis 18. pr. §. si alter 1. l. cognovimus 19. pr. & Auth. idem est C. b. tit.* quæ Liberos Orthodoxos fisco præferunt. Imò ex eadem misericordia ipsi Hæretico, si ad cor redeat, & errores suos relinquat, bona confiscata condonari possunt, ut habetur *c. vergentis cit.* & notat Gloss. *ibid. V. misereri, Abb. n. 2. not. 3. Felin. n. 2. Barbof. n. 24. & alij apud ipsum.* Et ita condonari bona confiscata Hæretico ad cor revertenti, consuetudine totius Italiæ receptum esse, scribunt Clar. §. *Hæresis n. 7. Decian. tr. crim. l. 5. tit. 44. n. 19. Barbof. l. cit.*

436 Dub. 1. quænam bona cadant sub confiscationem ob Hæresin? *¶* regula est ab omnibus DD. recepta, omnia bonatam mobilia, quàm immobilia, Jura, & actiones, quæ Hæretici propria erant, cum delictum commisit, ipso Jure confiscari; nam Jura generaliter Confiscationem bonorum decernunt in Hæreticos. Dixi, quæ Hæretici propria erant; nam bona, quæ sunt alterius, etiam in potestate Hæretici reperiantur, in poenam confiscationis non deveniunt, ut bene notat Palao *tr. 4. D. 4. p. 2. n. 2.* quia æquum non est, innocentem alterius delicto prægravari. Addidi, cum delictum commisit; nam bona, quæ Hæreticus acquisivit post sententiam declaratoriam criminis, sub confiscationem non veniunt, ut dictum est *suprà num. 129.* Similiter ab ea forte excepta sunt bona, quæ, dum commisit delictum, non amplius fuerunt ipsius propria, eo quod illa alienaverit donatione simplici, aut contractu Palao *n. 3.* Excipitur, nisi alienatio hæc facta esset in fraudem fisci: quia tunc nulla est donatio, aut venditio, sed omnino revocatur à fisco, ut ex omnium sententia testatur Farin. *prax. crim. q. 164. n. 48. §. 50.* Præsumitur autem in fraudem fisci facta alienatio. 1. Si facta est donatio, vel venditio personæ conjunctæ jure sanguinis, vel amicitiae, à qua donans, aut vendens facillè donatum, aut venditum recuperare possit, Farin. *q. 164. n. 126.* 2. Si facta alienatione statim committatur delictum, nisi appareat necessitas alienandi, Farin. *n. 154.* 3. Si donata, aut vendita sint bona delinquentis omnia, vel major eorum pars, vel minor quidem, sed pretiosior, nisi intervenerit justum pretium, Farin. *n. 121.*

137 Dub. 2. an publicatis bonis Hæretici, etiam publicetur Jus Patronatus, Majoratus, Fideicommissi, Emphyteusis, Feudum? *¶* ad 1. distinguendo: Vel enim accessorie venit ad Castellum, aut Villam, cui annexum

est, vel contra ratione solius personæ competit. Si primum, Jus Patronatus cum Castro, aut re directe confiscabili, cui adheret, etiam ipsum publicatum consebitur, transibitque cum illa ad fiscum; quia transit ad quemcunque legitimum rei illius possessorem, Palao *tr. 4. D. 5. p. 5. n. 9.* & hoc teste DD. omnes.

Si secundum, interest, an transitorium Jus istud sit ad alios, vel non. Si hoc posterius, proprie non confiscatur, sed confiscatis Hæretici bonis, extinguitur, & Ecclesia sit libera, Palao *n. 1.* nisi alij præter delinquentem compatroni sint; tunc enim penes istos remanet.

Si prius, transit ad istos, qui dispositione influentis vocantur, ne delicto alterius prægraventur, Farin. *q. 190. n. 24.* non verò ad Hæredes extraneos, sed eo casu Jus istud sibi vindicant Fiscus Ecclesiasticus, bonis Hæretici publicatis, Sanch. *l. 2. mor. c. 19. n. 3.*

Ad 2. iterum distinguendum est, an Hæreticus effectus sit is, qui Majoratum, aut Fideicommissum instituit, an verò ille, qui is fruitur.

Si primum, interest, an institutio facta sit ante, vel post commissum delictum; nam si post delictum de bonis, quæ tempore delicti delinquentis fuerunt, facta illa fuit, ea confiscationem non impedit; quia facta est de bonis fisco obligatis, ac proinde, facta declaratione delicti, perit institutio, & confiscatur in perpetuum majoratus, Sanch. *l. 2. mor. c. 18. n. 60.* Palao *p. 7. n. 4.* Si verò institutio sit facta ante delictum, non subijcitur confiscationi, saltem si facta sit per contractum irrevocabilem; quia jus, ad majoratum, aut fideicommissum vocatis quaesitum, per influentis delictum auferri nequit, Molin. *tr. 2. de J. §. 7. D. 659. n. 10.* Palao *p. 7. cit. n. 7.*

Si secundum contingat, & in Hæresin incidit is, qui Majoratum, vel Fideicommissum fruitur, interest, an ad ipsum tempore condemnationis jam delata fuerit successio in Majoratum, aut Fideicommissum, an verò nondum delata ad ipsum sit; nam si hoc posterius, nec dominium, nec usus fructus transferetur ad fiscum, cum delinquens nondum sibi comparaverit illius dominium.

Si prius, fiscus quidem commoditatibus, & fructibus confurgentibus ex eo Majoratum, gaudebit omnibus, dum possessor ille vivit; post mortem verò illius bona cum fructibus transferentur ad Successorem, qui ex voluntate primi Institutoris ad hæc vocatur.

Excipit Sanch. *l. 2. mor. c. 18. n. 15.* nisi iste alienationem expressè prohibuisset; tunc enim statim ea bona cum fructibus pertinerent ad sequentem vocatum. Rationem dat, quia fructuum commoditas in hac specie non est separata à rerum dominio, sed cum eo est annexa, & conjuncta *l. §. ex diverso 35. S. ubi autem 1. ff. de R. V.* quare sicut rerum illarum dominium nequit ad fiscum transire ob vim expressæ prohibitionis

fionis, ita nec perceptio fructuum. Plura videri possunt apud Sanch. c. 18. cit. Molin. tr. 2. D. 658. Palao D. 5. cit. p. 6. & alios.

139 Ad 3. distinguendum est inter Emphyteusim, quæ ex vi institutionis suæ ad Hæredes extraneos transmitti non potest, & inter eam, quæ ad hos transitoria est, Prior sub confiscationem non venit, sed post declarationem criminis ad proximè vocatum transibit statim quidem, quando ultra prohibitionem Legis, quàm secum trahit Emphyteusis, addita fuit expressa alienationis prohibitio à domino Emphyteusim concedente: post mortem verò delinquentis primùm, quando non est expressa ab institutore alienationis prohibitio, sed relicta Emphyteusis naturæ suæ; nam, ut *suprà* dictum de Majoratu, & Fideicommissio, quoad fructus, & commoditates, quamdiu delinquens vivit, ad fiscum pertinet, Palao p. 8. n. 4. & seqq.

Posterior, seu ad Hæredes extraneos transitoria Emphyteusis, per hoc, quod publicata sint bona delinquentis, etiam ipsa censetur publicata, & sic fiscus erit deinceps Emphyteuta habentis dominium directum; quia quæ ad Hæredes extraneos devenire possunt, non existente alia prohibitione speciali, possunt quoque ad fiscum devenire, Sanch. c. 19. n. 25.

Et hoc probabilius verum est etiam de Emphyteusi Ecclesiastica: quo casu tamen Ecclesiæ datur optio, ut intra biennium deliberet, an velit Emphyteusim revocare, an fiscum perpetuò habere Emphyteutam. Sanch. n. 31. Porro, quæ de Emphyteusi dicta sunt, ad Feudum accommodari etiam debent; quia naturam Emphyteusis imitatur, Palao p. 9. n. 1.

140 Dub. 3. an, & quale peculium filijfam. comprehendatur sub confiscatione facta ob Hæresim? *xy.* distinguendo: Vel enim filiusf. commisit Hæresim, & propterea confiscantur bona ipsius; vel contra eam commisit Pater, & propter hoc confiscanda veniunt bona patris.

si primum, & solus filiusf. commisit Hæresim, *Profectitium* quidem hujus peculium sub confiscationem venit, sed totum cedit Patri, Palao tr. 4. D. 5. p. 10. n. 6. & seqq. & ratio est manifesta; nam bona, quæ sub nomine Peculij, profectitij veniunt, non sunt filij, sed patris, tam quoad proprietatem, quàm quoad usumfructum, ergo ob delictum filij publicari non possunt: quod verum est, etiam si à patre filius haberet illorum administrationem; quia non per hoc censetur data potestas alienandi.

Imò esto, filio à patre etiam fuisset data potestas donandi, & dissipandi, adhuc tamen non intelligeretur data facultas, ut per delictum alienare possit; quia non præsumitur de delicto fuisse cogitatum. Sanch. l. 2. mor. c. 15. n. 18. Venit verò sub confiscationem ob causam Hæresis Pe-

B. P. Schmalzgrueber L. V. T. 1.

culium istius *Adventitium & Castrense*, vel quasi *Castrense*, servato tamen patri Usufructu in peculio *Adventitio*, si illum in eo (prout in *Adventitio Regulari* contingit) pater antecesserit habuit, Palao l. cit. n. 7. & seqq. & demonstratur ex ratione opposita; nam etiam filios, imponitur poena confiscationis bonorum suorum, atqui *Peculium adventitium Castrense*, & quasi *Castrense* verè sunt in bonis ejusdem quippe quorum proprietatem, & posterioris etiam administrationem liberam independentem à patre habet, ergo &c.

Si secundum, & solus Pater commisit

Hæresim, bona *Castrensia*, vel quasi *Castrensia* filijf. ob delictum patris nullo modo publicantur; quia hæc tam quoad proprietatem, quàm quoad Usufructum, & Administrationem sunt filij, igitur ob patris delictum publicari nequeunt. Sanch. l. 2. mor. c. 16. n. 1. Farin. prax. q. 190. n. 17. Palao D. 5. cit. p. 11. n. 2.

Similiter etiam non publicantur bona ipsius *Adventitia*, neque quoad proprietatem, nec quoad usumfructum: quoad proprietatem quidem; quia quoad hanc sunt bona propria filij, qui delicto patris prægravari non debet: quoad usumfructum autem; quia usufructus in bonis *Adventitijs* filij debetur patri ob patriam potestatem, quæ, ut *infra* n. 154. dicitur, per crimen Hæresis facto ipso solvitur, conf. à puncto lata in patrem sententiæ declaratorie criminis Usufructus extinguetur, & consolidabitur cum proprietate, quam filius in *Peculio isto* habet, Farin. n. 27. Palao n. 11. Solum igitur publicabitur peculium *Profectitium*, & meritò; nam etsi filiusfam, hujus administrationem habeat, eam tamen duntaxat habet dependenter à possessione patris, quæ à puncto sententiæ declaratorie criminis in patrem lata eidem tollitur: unde cum regula sit, quod Hæretico confiscantur bona propria omnia, consensaneum est, etiam confiscari *Peculium profectitium* filij, quippe quod tam quoad proprietatem, quàm quoad Usufructum est tantum patris. Palao n. 15.

Dub. 4. an propter Hæresim marito-

142 rum confiscantur etiam Dotes, & bona uxorum? *xy.* negativè. Patet ex c. *decevit* 14. h. tit. in 6. Ratio est, quia universim loquendo ob maritorum culpam uxores inquietari Leges vetant, ut habetur l. ob maritorum 2. c. ne uxor pro marito. & delicta suos debent, tenere Authores juxta l. sancimus 22. c. de Pæn. Neque rationi est consentaneum, ut innocens propter alterius delictum puniatur, nisi id expressum sit, sicut expressum est puniri filios ob crimen læsæ Majestatis Divinæ, vel humanæ commissum à patre. Sanch. l. 2. mor. c. 17. n. 2. Palao tr. 4. D. 5. p. 12. n. 1. Vivian. in c. 14. cit. pr. Barbof. ibid. n. 1. & seqq. Passerin. n.

1. Vallens. hic §. 2. n. 3. Pirking n. 63.

T 2

Scham,

Schambog. n. 35. Imo hæc sua bona, publicatis mariti bonis, conjux innocens, propria autoritate potest capere, & occupare l. si quis 9. pr. C. de bonis prescriptor. nam licet aliàs Jure cautum sit, neminem in re propria habere manuum injectionem l. extat 13. ff. quod met. caus. l. si quis in tantam 7. C. unde vi. hoc tamen uxori quasi in prærogativam Matrimonij conceditur, ut res proprias, detentas à viro, cujus bona publicantur, propria autoritate occupet. Sanch. n. 3. fin. Farin. q. 25. n. 119. Palao n. 4. Barbof. n. 3.

143 In specie uxori manent 1. Dos, 2. Bona ipsius Paraphernalia. 3. Donatio propter nuptias. 4. donata ipsi à consanguineis mariti, etsi hujus intuitu, nisi donans tempore donationis expresserit, ut res donatæ marito acquirantur, 5. res acquisitæ ab uxore constante Matrimonio, ut medietas bonorum. 6. quæcunque alia bona propria uxoris. Sanch. c. 17. cit. n. 3. Farin. q. 190. n. 43. & seqq. Palao n. 1. & duob. seqq. Pirhing n. 64. Estque hoc ita verum, ut ne quidem Ususfructus, qui ex dote, & bonis uxoris percipitur, publicatis mariti bonis, publicetur. Palao l. cit. n. 7. Pirhing n. 64. cit. not. 2. Neque obstat, quòd Ususfructus Dotis, constante Matrimonio, pertineat ad virum; quia pertinet ad virum ad effectum alendi uxorem: unde reddita uxori Dote, redditur illi etiam Ususfructus; quia cum proprietate consolidatur. Similiter publicatio bonorum etiam locum non habet in Donatione mortis causâ facta inter conjuges; quamvis enim ista, si alteri, quàm conjugi facta sit, morte Civili non confirmetur, sed si is, qui donavit, supplicio afficiatur, ita donata transeat ad fiscum l. si aliqui 7. ff. de mort. caus. donat. morte viri tamen Civili confirmatur donatio mortis causâ facta uxori, licet vir donans usque ad suam mortem naturalem revocare ejusmodi donationem possit l. sed si 13. §. proinde 1. ff. de Donat. int. vir. & uxor. & l. res uxoris 24. C. eod. Sanch. n. 16. Pirhing not. 3.

144 Excipitur, nisi uxor cum marito Matrimonium contraxisset, quem sciebat tempore contractus Hæreticum fuisse; tunc enim privatur Dote, ut constat ex c. decrevit 14. cit. non tamen ipso Jure, sed solum per sententiam condemnatoriam Judicis, ut notat Sanch. n. 18. Pirhing n. 65. Non verò propterea uxor privatur alijs bonis, quæ habuit tempore contracti Matrimonij, vel quæ etiam acquisivit, durante Matrimonio, ut contra Gloss. in c. cit. in cas. Franc. ibid. not. 1. Farin. q. 190. n. 49. & 50. probabilis docet Sanch. n. 22. Barbof. in c. cit. n. 3. Pirhing n. 66. Schambog. n. 36. quia c. decrevit cit. de sola Dote loquitur, & in pœnalibus non est faciendâ extensio: & si Papa voluisset omnia bona uxoris

tali casu publicari, non sola Dotalia expressisset, sicut id expressit c. cum secundum 19. b. tit. in 6. & durum est, per eandem generalem confiscationem bonorum plecti æquè uxorem Catholicam, ac ipsum Hæreticum, cum uxoris delictum multo levius sit: & nullus Juris textus est, qui eam generalem confiscationem bonorum ob tale delictum imponat. Neque obstat, quòd Dos magis privilegiata sit, quàm cætera uxoris bona; nam ex hoc non inferitur, amissa Dote, etiam hæc amitti ab uxore, si scienter nubat marito Hæretico. Pirh. n. 66. cit. Schambog. n. 37. quia hæc pœna soli Dote imposita est, fortè ob eam causam, ut quia gaudet majori privilegio, gravior etiam sit pœna: unde pœna ista extendi ad alia bona non potest.

Dixi, quem sciebat tempore contractus Hæreticum fuisse, nam si ignoravit Dos ei salva permanet. Præsumitur autem ignorasse Hæresim viri, nisi probetur scivisse: ideoque fisco probatio scientiæ ejus incumbit Gloss. fin. in c. 14. cit. Franc. ibid. n. 2. in Gloss. fin. Barbof. n. 11. Passerin. n. 5. Pro editque hoc, etiamsi postea superveniat scientia de Hæresi viri; adhuc enim Dos manet uxori, nisi superveniente scientia peccato mariti sui consentiat. Farin. q. 190. n. 52. tunc enim perinde est, ac si ab initio scivisset Hæresim mariti adeoque Dote perdet, & ea fisco applicabitur. Pirhing. n. 65. hic. Quodsi Dos uxori ab alio data sit ea conditione, ut ipsi, vel alteri tertio, soluto Matrimonio, restitueretur, fiscus quidem in casu, quo ipsa nupsit scienter Hæretico, durante eorundem Matrimonio, percipiet fructus Dotis, ipsa tamen Dos, sicut aliud quodlibet Fideicommissum, non potest publicari in perpetuum; quia id crederet in præjudicium tertij. Sanch. c. 17. cit. n. 19. Passerin. in c. 14. cit. n. 5. Pirhing n. 65. not. 5.

Porro sicut uxor innocens ob Hæresim mariti bona sua non perdit, ita neque maritus innocens ob Hæresim uxoris suæ. Estque hoc verum, etsi scienter Matrimonium contraxerit cum Hæretica; quamvis enim sic contrahendo regulariter à peccato non excusetur, nulla tamen bonorum suorum parte propterea spoliatur. quia textus c. decrevit cit. de sola uxore, & hujus dote loquitur. Neque obstat, quòd vir, & uxor sint correlativa, & dispositum de uno correlativorum censetur etiam dispositum de altero illorum arg. l. si quis 1. C. de Cupress. ubi Gottofredus ait, Argumentum à Correlativis dari, si emptio est prohibita, & venditio quoque; nam id solum obtinet tunc, quando in utroque est eadem ratio: secus si sit diversa, ut in proposito; quia mulier ob ejus facilitatem, & sexus fragilitatem, & quia subjecta marito est, graviori periculo perversionis se exponit nubens marito Hæretico.

tico, quam vir, quare cum non sit adæ-
quate eadem ratio in viro, quæ in muliere,
non est extendenda hæc poena ad virum.
Sanch. n. 23. Barbof. n. 6. Passerin. n. 7.
Pirh. n. 67. Schambog. n. 38.

147 Dub. 5. cui applicari debeant bona
Clericorum, tum Laicorum confiscata
propter Hæresin? R. bona Laicorum
Hæreticorum confiscata, spectato Jure
communi Canonico, in terris Ecclesiæ ap-
plicantur fisco Ecclesiæ, in terris verò Im-
perij fisco Sæculari c. *vergentis* 10. b. tit.
ubi distinguendum est inter bona immobilia,
& mobilia; nam ista pertinent ad fiscum
loci, in quo fit confiscatio; quia mobilia
bona non territorio adhærent, sed per-
sonæ damnatæ, eamque sequuntur Clar. §.
fin. q. 78. n. 27. Sanch. l. 2. mor. c. 20. n. 34.
Pirhing n. 73. not. 2. illa autem, scilicet im-
mobilia applicantur fisco domini loci, ubi sita
sunt, & quidem illi, cui damnatus de Hæ-
resi immediate subjectus est, modò Impe-
rii merum, & Regalia habeat, ideoque &
jus confiscandi. Farin. *prax. crim. q. 190.*
n. 167.

148 Quoad bona clericorum, cum di-
versa illa sint, opus est distinctione. Nam
1. bona, quæ ad Ecclesiam, cui præfunt, quo
ad proprietatem, & ad Clericos solum
quoad administrationem & usumfructum
spectant, ut sunt domus, prædia, & similia,
ex quibus Clerici reditus percipiunt, non
confiscantur ob Hæresim Clericorum, qui
illa possident; & Judex illa confiscans Ex-
communicationem ipso Jure incurrit, à qua
quidem absolvere Ordinarij possunt, non ta-
men antea, quam plenè satisfactum sit illis,
à quibus pecuniæ extortæ sunt, præterquam
in articulo mortis. Clem. *nolentes 2. post*
pr. b. tit.

149 2. Bona Clericorum acquisita ratione
Beneficij Ecclesiastici non fisco, sed Eccle-
siæ, cui inservierunt, applicari debent, pro-
ut habetur c. *excommunicamus* 13. §. *damna-*
ti 1. b. tit. & notant Clar. §. *Hæresis* n.
13. Covar. l. 2. var. c. 9. n. 12. Azor.
p. 1. l. 8. c. 12. q. 14. Sanch. c. 20. cit. n.
24. Farin. q. 190. n. 160. Palao D. 5. p.
14. n. 3. Vivian. in c. 13. cit. §. *damnati*,
Barbof. *ibid.* n. 7. Pirhing *hic* n. 69. Reif-
fentuel *ibid.* n. 306. Ratio est, quia
de bonis, intuitu Ecclesiæ acquisitis,
Clerici de Jure communi testari nequeunt,
sed ea post illorum obitum penes Ecclesiam
remanere debent c. *quia nos* 9. & c. *relatum*
12. de *Testam.* sed ea, quæ in hæredes ex-
traneos transmitti nequeunt, etiam trans-
mitti non possunt in fiscum loco hæredis
extranei succedentem, ergo &c.

150 3. Bona Patrimonialia, & quasi Pat-
rimonialia Clericorum deferuntur fisco, &

quidem spectato Jure communi, & seclusa
consuetudine, Ecclesiastico, quia sunt ac-
cessoria personæ, eamque sequuntur.
Sanch. c. 20. cit. n. 22. Palao p. 14. n. 2.
Farin. q. 190. n. 154. Vivian. in c. *vergentis*
cit. pr. Fagnan. *ibid.* n. 1. & seqq. Barbof. in
c. 13. cit. n. 8. Dixi, spectato Jure commu-
ni, & seclusa consuetudine; nam in quibus-
dam Regnis consuetudine receptum est, ut
bona immobilia, imò & mobilia Clerici
committentis crimen Hæresis deferantur ad
fiscum Principis Sæcularis: quam consuetu-
dinem approbat Covar. c. 9. cit. n. 12.
Neque consuetudo ista contraria est aut SS.
Canonibus, aut rationi: non SS. *Canoni-*
bus; quia hi, dum statuunt bona Cle-
ricorum esse applicanda Ecclesiæ, solum
loquuntur de bonis intuitu Ecclesiæ acqui-
sitis: non rationi; quia bona patrimonialia,
& quasi patrimonialia Clericorum tran-
seunt ad quoscunque Clericorum successo-
res, ergo etiam ad fiscum Sæcularem tran-
sire possunt, si ita consuetudine inductum
sit.

Quare circa hoc, & universim cir-
ca applicationem bonorum confiscatorum
ob Hæresim servandæ sunt consuetudines,
quæ in varijs Provincijs variæ, ac diversæ
sunt, modò eæ sint rationabiles, legitime
præscriptæ, & conformes Juribus, ac
Constitutionibus Papalibus. Farin. n. 187.
Pirhing l. cit. not. 3.

Dub. 6. an Hæreticus, qui confisca-
tionem bonorum suorum ipso Jure incur-
rit, ante sententiam declaratoriam criminis
teneatur ea fisco tradere? Affirmant
Castro l. 2. de *leg. pœnal.* c. 10. §. 11. &
l. 2. de *Just. Hæret. punit.* c. 5. §. 6. Ant.
Gomez tom. 3. var. c. 2. n. 5. fin. & non-
nulli alij; quia aliàs possideret, & retineret
ea bona contra voluntatem fisci, qui est do-
minus illorum, quod est illicitum. Sed
communior; & probabilior cum Navar.
Man. c. 23. n. 66. Ant. Gomez l. 3. var. c.
ult. n. 3. qui sibi contrarius est, Azor p.
1. l. 8. c. 12. q. 3. Sanch. l. 2. mor. c. 22.
n. 7. Suar. D. 22. de *Fid. scilicet* 3. n. 3. Farin.
prax. q. 190. n. 12. Palao tr. 4. D. 5. p. 18.
n. 2. negat, hanc obligationem esse delin-
quenti imponendam; quia nimis grave foret
in seipso facere executionem pœnæ Juris.

Hinc usque ad sententiam decla-
ratoriam criminis possessio bonorum Hæ-
retico, aut horum fautoribus &c. non au-
fertur c. *cum secundum* 19. §. *confiscationis*
b. tit. in 6. Franc. *ibid.* not. 1. §. 2. Surd.
de *aliment.* tit. 9. q. 32. n. 24. Gonzal. in
c. 10. b. tit. n. 12. prop. fin. Barbof. *ibid.*
n. 3. §. 4. & in c. 19. cit. n. 7. Zæf. *hic* n.
15. Pirhing n. 60. not. 1. Schambog. n. 34.
Wiest. n. 66. Reiffentuel n. 304. cujus
possessionis ea vis est, ut Hæresis reus circa
ejusmodi bona ante sententiam declarato-
riam

riam quidem non possit facere alienationes voluntarias, utpote quæ jam obligata sunt fisco; possit tamen facere necessarias v. g. ad alendum se, & familiam suam, ad solvenda debita &c. quia prohibita alienatione censetur interdicta voluntaria, non necessaria. Sanch. c. 22. n. 55. Pirhing n. 61. Except. 2.

153 Si tamen sententia declaratoria postea lata sit, etsi lata sit primùm post mortem Hæretici, retrotrahitur illa sententia ad ipsum delicti commissi diem: conf. res postea alienatæ cum fructibus perceptis tunc restitui debentur fisco c. accusatus 8. §. in eo 7. b. tit. in 6. Joan. Andr. ibid. n. 1. Host. in c. 70. eod. Sanch. n. 33. Pirhing n. 60. not. 3. §. n. 61. Wiestner n. 66. Reiffenstuel n. 307. Excipitur, nisi possessor possessiones bonorum, quæ fisco addictæ sunt, legitimè contra fiscum præscriperit, ad quod in crimine Hæresis requiruntur 40. anni, ut possessor præscribat bona defuncti adversus fiscum c. fin. v. si post de præscript. in 6. Pirhing n. 61. cit. Except. 1.

154 IV. Si in Hæresim lapsus Liberos habet, amittit in hos patriam potestatem, ita, ut hi à die commissi criminis ante omnem sententiam sui juris efficiantur c. quicumque 2. §. fin. b. tit. in 6. ubi emancipatio, quæ à parentibus Hæreticis dignoscitur facta, pronuntiatur nullius esse momenti, tanquam facta de hominibus sui juris.

Ex quo sequitur 1. patrem, sic effectum Hæreticum, non posse pupillariter substituere filio suo impuberi. Gloss. in §. fin. cit. V. deserint, Sanch. l. 2. mor. c. 24. n. 6. Palao tr. 4. D. 5. p. 26. n. 13. Barbof. in c. fin. b. tit. n. 3. Passerin. in c. 2. cit. n. 45. §. 46. Pirhing n. 79. Schamb. n. 40. Reiffenstuel n. 301. ex defectu patriæ potestatis, quæ ad substitutionem pupillarem requiritur.

155 Sequitur 2. non esse obligatum filium Catholicum parenti Hæretico extraneam necessitatem extremam præbere alimenta. Decian. tr. crim. l. 5. c. 51. n. 39. §. 68. §. 6. 44. n. 28. Sanch. l. cit. n. 7. Palao n. 14. quia filius, exemptus à patria potestate, reputatur extraneus; extraneus autem non tenetur Hæretico alimenta præbere extra casum extremæ necessitatis. ergo nec filius. Addit tamen Farin. prax. crim. q. 182. n. 13. in casu necessitatis prius subveniendum esse parenti, fratri, vel cognato Hæretico, quàm extraneo, ob sanguinis conjunctionem.

Hæc autem pœna ad receptatores, factores, & defensores Hæreticorum non extenditur; quia c. cit. solum loquitur de

Hæreticis, & pœnæ extendi non debent Sanch. l. cit. n. 5. Farin. q. 197. n. 29. fin. Palao p. 26. n. 15.

V. Servi ab obsequio domini Hæretici liberi fiunt, non ipso Jure statim post lapsum in Hæresim, ut vult Gloss. in c. fin. v. absolutos b. tit. & Abb. ibid. n. 2. Sed post sententiam declaratoriam criminis, ut colligitur ex c. fin. cit. ibi, lapsis manifestè in Hæresim. ergo requiritur, ut Hæresis sit manifesta, nempe judicialiter per Sententiam, quæ est præcipua, & principalis manifestatio. Sanch. l. 2. mor. c. 24. n. 13. ubi ait, illam Sententiam retrotrahi ad diem commissi criminis, sicut supra n. 152. dictum est de Confiscatione bonorum ob Hæresim.

Distingendum tamen est, an servi isti sint Catholici, an verò Hæretici & Infideles. Priores omnino liberi fiunt, nec restituntur, licet dominus, abjurata Hæresi, ad Fidem Orthodoxam redeat, & eique beneficio Principis restituantur bona, quæ ob Hæresim amittit, ut colligitur ex l. Manicheos 4. §. fin. c. b. tit. ubi dicitur, servos in super extra noxam esse volumus, i. e. ut explicat Accursus, liberos fieri volumus. libertas autem, semel acquisita quocunque modo, revocari non debet l. si post 1. & seq. C. §. advers. libert. Posteriores una cum reliquis bonis in dominium fisci transeunt, cum inter bona domini reputentur l. rem in bonis 52. ff. de acquir. rer. dom. nullo autem Jure reperitur hæc libertas eis concessa, Azor. p. 1. l. 8. c. 12. q. 7. Molin. tr. 2. de §. §. J. D. 40. n. 1. v. ceterum, Sanch. l. 2. mor. c. 24. n. 10. §. 11. Farin. q. 197. n. 30. Palao tr. 4. D. 5. p. 26. n. 18. Pirhing ibi n. 81. Reiffenstuel n. 314. §. 315.

Extenditur autem liberatio hæc 1. 156 etiam ad Vasallos, Famulos, Liberos; nam hi non ampliùs obligantur ad obsequium domino præstandum, c. fin. b. tit. 2. ad debitores; nam liberantur à quocunque debito, & obligatione. Neque obstat, quod c. fin. cit. tantùm loquitur de obligatione fidelitatis; quia constitutio hujus cap. ut notat ibid. Gloss. in notat. Abb. n. 1. Pirhing n. 82. & hoc teste communiter alij Canonistæ, id ipsum procedit quoad omnia debita, & quascunque obligationes. 3. ad quascunque obligationes, & Jura, etiam Juramento vallata. Gloss. V. absolutos, Abb. in c. fin. cit. n. 1. §. seqq. Fagn. n. 1. §. 5. Barbof. n. 3. Gonz. n. 1. Pirh. n. 80. Wiestner n. 86. Reiffenstuel n. 309. §. seqq. Neque Hæreticus nomina debitorum jam confiscata, vel obligationem fidelitatis, quæ Vasalli erant obstricti, recipit, etsi postea resipiscat, & reconcilietur Ecclesie, quia obligatio semel extincta non reviviscit can. quaris 129. & ibi

ibi Gloss. V. *contrabatur de consecr. dist. 4.*
 & l. qui res 98. §. *aream s. ff. de Solut.*
 Abb. in c. *fin. cit. n. 4.* Fagnan. *ibid. n. 60.*
 Pirhing *hic n. 82. fin.*

159 Interest tamen, an jam pronuntiata sit Sententia declaratoria criminis vel non. Nam si *primum*, quod aliàs Hæretico præstandum fuisset, si non incidisset in Hæresim præstari deinceps fisco debet, utpote qui succedit in jura delinquentis condemnati de Hæresi. Si *secundum*, debita illa solvi, & obsequia præstari probabilius possunt, & debent adhuc domino Hæretico. Azor c. 12. q. 8. Sanch. c. 24. n. 8. Palao p. 26. n. 20. Pirhing n. 82. quia fiscus ante sententiam saltem declaratoriam criminis bona Hæreticorum non potest occupare c. *cum secundum 19. h. tit. in 8. ibi*, Sententia fuerit pronuntiata, occuparet autem, si debitores Hæreticis non deberent solvere, sed fisco, ergo &c. Ex quo sequitur, quod debita, & obligationes per Hæresim non omnino extinguantur, cum in credito post sententiam succedat fiscus, si alij vocati non sunt. Palao n. 21.

160 Dubitatur, an etiam Hæresis liberet à fide servanda illi, qui de Hæresi condemnatus est? Videtur non esse ipsi servandam fidem. 1. Quia, ut à n. 156. dictum est, Vasalli, Servi &c. liberantur à fidelitate, obedientia, & alijs obsequijs, quæ Hæreticis ipsorum dominis debuissent præstare. 2. Frangenti fidem terrenam fides servanda non est l. *qui fidem 16. ff. de Transact. c. sicut 29. §. un. de Jurejur. & Reg. frustra 75. in 6.* ergo multo minus est servanda Hæretico violanti fidem Divinam. 3. Hussio in Concilio Constantiensi data fides est, atqui hæc, ut Sectarij nostri temporis passim jaclitant, & conqueruntur, eidem servata non est, ergo &c.

161 Sed etsi cum Hæreticis paciscendum non facile sit, si tamen pacta cum ijs inita quadam sint, ea inviolabiliter custodiri, & observari debent, quoties res promissa ex se licita, & possibilis est. Sumitur ex c. *qualiter 3. de Pact. & l. hujus 1. pr. ff. eod.* ubi pacta generaliter, *canonoli 3. caus. 23. q. 1. & l. postliminij 5. §. in pace 2. ff. de captiv. §. postlim. revers.* ubi etiam hostibus servanda dicuntur. Ratio est, quia ad hujusmodi pacta servanda obligat veracitas, fidelitas, & Justitia: quatum prima dicitur nihil promittendum, nisi cum animo se obligandi, & promissa servandi; secunda obligat ad id præstandum, quod est promissum; tertia obstringit ad tribuendum cuique suum: & hoc tamdiu, quamdiu obligatio, ex promissione orta, non est remissa, vel relaxata.

162 Argumenta contraria non urgent. Ad 1. distinguendum est inter pacta publica, & privata: illa absolutè servari de-

bent, si de re licita, quamvis cum Hæreticis, inita sint; ista relaxantur per sententiam declaratoriam criminis, ante illam autem etiam ipsa stringunt. Ad 2. ratio illa tantum probat, quod fides non sit servanda Hæreticis quoad Divina & quæ Religionem spectant; nam pacta publica servari debent etiam Infidelibus, igitur etiam Hæreticis. Ad 3. Concilium Hussio nunquam fidem dedit, sed Imperator Sigismundus ei dedit Salvum conductum, qui quia tantum secundum Jus commune concessus eidem est, illum tutari solum potuit contra violentiam inferendam contra Jus. talem violentiam autem passus non est Hussius, utpote convictus de Hæresi, & propterea mortis reus factus, prout fatentur nonnulli etiam A Catholicis AA. Accedit, quia ipse Hussius fidem Imperatori datam violavit prior arripendo fugam, sibi sub pœna capitali prohibitam, ut bene demonstrat Becan. *de Fid. c. 16. q. 6.* & per consequens male factum non fuisset, si dato, non concessus, fides eidem fracta fuisset.

VI. Denique Hæretici, si pœnis istis insuper habitis, errores suos pertinaciter abjurare noluerint aut in eos abjuratos relapsi, spontè non redierint, Curia Sæculari, præmissa, si Clerici fuerint, Degradatione, sunt tradendi c. *ad abolendam 9. c. excommunicamus 15. pr. h. tit. & c. quoniam 1. eod. in 6.* Clar. §. *Hæresis n. 7.* Menoch. *de arb. cas. 374. n. 1.* Farin. *prax. crim. q. 189. n. 11.* Pirhing *hic n. 84.* Wiestner *ibid. n. 71.*

Dub. 1. an Hæretici pertinaces puniri possint pœnâ capitali? Negârunt id ex VV. Hæreticis Donatistæ, teste S. Aug. *epist. 50.* & ex RR. Hussius, ut patet ex *Concil. Constant. sess. 15. art. 14.* 1. Quia id videtur esse contra morem Ecclesiæ primitivæ, à qua cædes, & vincula aliena fuisse, testis est Athanasius *Apollog. 2.* 2. Quia ipse Servator *Matth. 13. v. 30.* voluit zizania permitti crescere simul cum tritico usque ad messem.

Sed certa est affirmativa Sententia, ut Covar. l. 2. *var. c. 10. n. 10.* Bellarm. l. 3. *de Laicis c. 21. §. 22.* Vallent. *tom. 3. D. 1. q. 11. p. 3.* Suar. *D. 20. de Fid. sess. 3. n. 18. & D. 23. sess. 1. per totam*, Palao *tr. 4. D. 6. p. 2. n. 2.* Engl *hic n. 15.* König *n. 27.* Wiestner *n. 72.* notant. Patet 1. ex c. *ad abolendam*, c. *excommunicamus*, & c. *quoniam cit.* & concordat Concilium Calcedonense *act. 1.* ubi Episcopus Alexandrinus, *Si Eutybes*, inquit, *præter dogmata Ecclesiæ sapiat, non solum pœnâ dignus est, sed & igne.* 2. Ex l. *Manichæos 4. §. in mortem 4. l. Arriani 5. l. quicumque 8. Sc. C. h. tit.* ubi in Hæreticos, post alias minores, tandem exilij, & ultimi supplicij pœna constituta est.

est. 3. Ex ratione ; quia Hæresis est crimen valde enorme , & non solum Religioni , sed etiam paci , ac tranquillitati publicæ maximè contrarium , quod demonstrant clades maximæ , ea incitante illatæ Regnis , atque Provincijs.

166 Et quidem hodie ex consuetudine comburuntur igne , ut testatur Abb. in c. 9. b. tit. n. 13. Clar. §. Hæresis n. 7. Azor p. 1. l. 8. c. 13. v. ultima poena. Decian. tr. crim. l. 5. c. 42. n. 4. v. hoc autem , Farin. q. 189. n. 4. Palao p. 2. cit. n. 3. Barbof. in c. 15. n. 3. b. tit. Vallens. hic §. 2. n. 6. Zoel. n. 17. Engl. n. 15. Wagnereck not. 8. Schambog. n. 41. König n. 27. Reiffenstuel n. 319. ubi tamen est distinguendum , an ejusmodi Hæretici , de crimine Hæresis condemnati , poenitentes sint , an verò impoenitentes. Si hoc secundum , quandoque etiam vivi comburuntur , præsertim si fuerint Hæresiarchæ , ut notat Farin. l. cit. n. 5.

167 Si primum , ultimo supplicio , nisi relapsi sint , non afficiuntur , sed vel poenâ exilij puniuntur , vel ad trimes damnantur , saltem per triennium , vel ad aliam poenam. Farin. q. 193. n. 85. 88. & seqq. Palao p. 2. cit. n. 1. Fagnan. in c. ad abolendam cit. n. 15. Petra tom. 3. comment. fol. 10. n. 13. Zoel. n. 18. Pirh. n. 92. sin. Reiffenstuel n. 325. §. 328. potestque hæc poena etiam esse pecuniaria , Farin. l. cit. n. 111. Ratio est , quia licet aliàs ordinariè loquendo poenitentia non liberet à poena mortis per crimen promerita , tamen hoc speciale est in crimine Hæresis , in qua pia Mater Ecclesia nullum vult poenitentem è gremio suo abijcere , sed ad exemplum DEI , qui non vult mortem peccatoris , sed ut magis convertatur , & vivat poenitentes ita misericorditer recipit , ut saltem poenam mortis evadant.

168 Addidi autem , nisi relapsi sint ; nam relapsi , etsi , cum poenituerint , Sacramenta Poenitentiae , & Eucharistia ipsis deneganda non sint , non tamen evitant poenam corporalem , quin , non obstante poenitentia , tradi debeant Curia seculari , ut igni comburantur , non tamen vivi , sed post strangulationem. Gloss. in c. super eo 4. in cas. & V. deneganda b. tit. in 6. Abb. in c. 9. cit. n. 1. Felin. n. 2. Host. n. 9. Clar. §. Hæresis n. 7. Farin. q. 193. n. 32. Palao p. 2. n. 7. Barbof. in c. 9. cit. n. 20. Gonzal. ibid. n. 6. Vivian. in c. 4. cit. pr. 20. tit. in 6. Passerin. ibid. n. 5. Pirhing n. 98. Schambog. n. 42. Reiffenstuel n. 320.

169 Excipit Palao n. 7. cit. si Hæreticus relapsus spontè , & à nullo alio præventus , veniat , & manifestet , se in Hæresin abjuratam incidisse ; tunc enim putat poenam mortis evasurum ; rationem dat , quia causa , quare poena mortis Hæreticis relapsis imponatur , est , quòd præsuman-

tur fidè converti , & esse incorrigibiles , atqui à nullo præventus seipsum detert , & poenitentiam exoptulat , clarum signum tribuit veræ conversionis , ergo &c. Ampliat Exceptionem istam cum alijs Palao etiam ad casum , quo quis jam est captus ob Hæresin , dummodo fateatur Hæresin , de qua in processu non constabat.

Argumenta contraria n. 164. allata non obstant. Ad 1. Ecclesia primitiva in Hæreticos tam severè non animadvertit , quia propter multitudinem , & potentiam Infidelium tunc dominantium destituebatur viribus ad hoc necessarijs , Ad 2. ex parabola zizaniorum discimus pati Hæreticos , quando eorum extirpatio majora in publicum mala afferret.

Dub. 1. num poenæ temporales , & corporales hæctenus relatæ afficiant etiam Hæreticos in Germania , & Rom. Imperio ? 2. distinguendo inter Hæreticos Laicos , & inter Clericos , qui in Hæresin inciderunt. Quoad Laicos Hæreticos , addictos scilicet , quæ in Imperio tolerantur , poenis istis in foro Seculari locus non est , ob pacta , & foedera publica , primò Pacis Religiosæ , quæ anno 1555. in Comitij Augustanis Confessio Augustana quantum ad immediatos Status Imperij impune tolerari coepit ; Pax Religiosæ §. besh sollet. deinde etiam Pacificationis Osnabrugensis , ubi privilegia , Augustanæ Confessionis Sectatoribus , seu Protestantibus concessa , etiam ad Calvinistas , qui cum alijs Hæreticis in Pace Religiosa excluderentur , extensa sunt , dum unanimi consensu conclusum est , ut quæ vel in Pace Religiosa , vel in ipso Instrumento Pacis Osnabrugensis Augustanæ Confessionis Statibus , & subditis tributa sunt , etiam ijs , qui inter illos Reformati dicuntur , competant. Instrum. Pac. Osnabr. art. 7. §. unanimi.

Dixi , addictos scilicet , quæ in Imperio tolerantur ; nam caterarum Sectarum , quæ in Imperio non tolerantur , affectis nulla est promissa securitas : hinc ad poenas Jure latas meritò trahi possunt tam in foro Ecclesiastico , quàm in Seculari. Imò etiam quoad Calvinistas dubitat P. Reiffenstuel hic n. 342. quia per Pacem Religiosam quam Summi Pontif. non reprobarunt , soli illi , qui Confessione Augustanæ addicti sunt , non item alterius sectæ immunes à poenis , & participes Jurium , & privilegiorum facti sunt , & licet horum participes facti sint etiam Calvinistæ sub Reformatæ Religionis nomine per Pacem Monasteriensem , & Osnabrugensem , Pax tamen ista positivè reprobata , & irrita declarata est ab Ecclesia per Bullam Innocentij X.

Hinc quamvis in foro Civili Pax ista defacto observetur , ac propterea etiam alij Hæretici , qui Reformatæ Religionis nomen sibi

sibi vendicant, à pœnis immunes esse permittantur, spectando tamen Jura, idem P. Reiffenstuel l. cit. cum P. König hic n. 28. y. addidi existimat, adversus eos procedere posse Judicem saltem Ecclesiasticum, illos temporaliter punire, inque carceres perpetuos detrudere; tum quia Pacta illa Pacis Osnabrugensis ab Ecclesia expressè sunt irritata; tum quia esto, quòd valeant, majorem tamen vim, quàm Legis Civilis habere nequeunt, conf. Ecclesiam nullo modo obligant. Addit tamen laudatus P. Reiffenstuel n. 345. non expedire, ut Judex Ecclesiasticus hujusmodi Laicum propter Hæresin temporaliter, aut corporaliter in his partibus puniat, eò quòd sine publica perturbatione id fieri vix posset, Hæreticis punitionem istam interpretaturis pro violatione Pacis publicæ, & propterea vel ad manutentionem apud Catholicos, vel ad arma apud potentias externas A catholicas conclamaturis.

174 Quidquid sit de pœnis temporalibus, Spiritualibus certè Hæretici etiam

Laici defacto in Germania possunt affici, quippe cum Pontificis solius sit Pœnas has relaxare. Clerici verò, & Religiosi, si in Hæresin incidant, ne quidem temporales evadunt, sed ipsdem Pœnis (exceptâ Supplicij ultimi) etiam in Imperio à Judice suo Ecclesiastico executivè affici possunt, & debent, non aliter, acsi Pax nulla unquam conclusa fuisset; tum quia Principes Laici per illum Publicum Tractatum circa personas Ecclesiasticas quoad pœnas illarum statuere nil potuerunt arg. c. que in Ecclesiarum 10. de Constit. tum quia Fœdus illud, seu Pactum quoad easdem personas Ecclesiasticas nec tacitè, nec expressè approbatum fuit ab Ecclesia eximendo Hæreticos à pœnis Juris: imò contrarium hucusque practicavit, & adhuc praticat Ecclesia Clericos, & Religiosos Apostatas deprehensos temporaliter, & corporaliter puniendo, & ad carceres etiam perpetuos detrudendo. Reiffenstuel n. 341. Magnif. P. Schmier p. 2. de Delict. c. 3. n. 50.

§. V.

De Judice in crimine Hæresis, Absolutione ab isto, & obligatione vitandi Hæreticos.

S U M M A R I U M.

175. &c. Quinam sint Judices competentes in causa Hæresis?
 181. &c. An de illa cognoscere possit etiam Judex Secularis?
 183. &c. An cum puniendi ad hunc transmittuntur, examinare processum ab Ecclesiastico Judice institutum?
 185. An Judex Secularis Hæreticos possit capere?
 186. Et pœnas per SS. Canones latas exaspere?
 187. &c. Quis absolvere possit ab Hæresi, & Excommunicatione per eam incur-sa?
 191. &c. Quid requiratur, ut Episcopus possit absolvere ab Hæresi occulta pro foro conscientie vi Tridentini?
 195. An facultas hæc ipsis concessa per Trid. per Bullam Cœne sit revocata?
 200. &c. Quid nunc Episcopi post Bullam Cœne possint quoad absolutionem ab Hæresi?
 204. &c. Quam facultatem ab Hæresi absol-vendi habeant Regulares?
 207. &c. An ab ista absolvere possint Con-fessarij vi Bullæ Cruciatæ, vel Jubilæi?
 209. Quis absolvere ab illa possit in articulo mortis?
 210. Vel quando adiri non potest Pontifex?
 211. &c. An Hæretici, eorumque credentes &c. sint vitandi?
 213. &c. Quæ communicatio cum his sit per-missa?
 218. &c. Quæ prohibita?
 221. &c. An Principes Catholici possint reci-pere, vel tolerare in suis territorijs Hæ-reticos, & ritus eorum?
 224. &c. An, & qualiter cum ijs inire fœdus, uti ipsorum auxilio &c.

175. Quæritur 1. quinam sint Judices com-petentes Ordinarij in crimine Hære-sis? 1. talis 1. est Pontifex; nam hic est Supremus Judex in crimine Hæresis, à quo omnis aliorum Judicum Jurisdictio Spiritualis descendit, & dependet. Farin. prax. crim. q. 186. n. 1. Palao tr. 4. D. 3. p. 12. §. 1. n. 1. Pirhing hic n. 123. Scham-bog. n. 52. Reiffenstuel n. 113. Imò in quaestione, an aliquod dogma Hæreticum sit, necne, solus Papa judicare, & cogno-scere potest. Farin. l. cit. n. 2.
 R. P. Schmalzgrueber L. V. T. 16

2. Legatus à latere, Jure commu-176 ni spectato; quia hic Summi Pontificis vices in omnibus plenissimè gerit: & ideo etiam supra Inquisitores Jurisdictionem habere videtur, ex Constitutione, seu Litte-ris Urbani IV. quarum tenorem recenset Umbert. Locat. in Judicial. Inquisit. V. Le-gatus n. 2. Gundisal. tr. de Hæret. q. 7. n. 8. ubi dixit, quòd in crimine Hæresis in his, quæ jam per Ecclesiam definita sunt, Legatus Sedis Apostolicæ sit Judex com-petens per textum c. ut commissi 12. b. tit. 18